

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno Handlowo -Usługowego G. Spółki Akcyjnej
przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
z udziałem zainteresowanych: Zakładu Tworzyw Sztucznych G. Spółki Akcyjnej,
Grupy Polskie Składy Budowlane Spółki Akcyjnej, B. WT W. Ł. i Syn Spółki Jawnej,
PPHU P. S. J. i S. Z. Spółki Jawnej
o ochronę konkurencji,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 4 kwietnia 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 21 września 2011 r.,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz Przedsiębiorstwa Produkcyjno Handlowo - Usługowego G. Spółki Akcyjnej, z siedzibą w J. kwotę 287 (dwieście osiemdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 21 września 2011 r. oddalił apelację Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 15 listopada 2010 r., w sprawie z odwołania PPHU G. S.A. z/s w J. (powód).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że decyzja Prezesa Urzędu z dnia 12 kwietnia 2007 r. dotyczyła zawarcia zakazanego porozumienia cenowego między powodem a innymi przedsiębiorcami. Niespornym jest zawarcie między Zakładem Tworzyw Sztucznych G. S.A. z/s w J. i poszczególnymi dystrybutorami umów dwustronnych, jednak postępowanie przed Prezesem Urzędu dotyczyło zawarcia jednego porozumienia. Tymczasem Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak podstaw do stwierdzenia, że doszło do zawarcia takiego porozumienia. Niezasadne jest więc podnoszenie argumentów mających świadczyć o tym, że umowy dwustronne zawarte między ZTS G. a poszczególnymi dystrybutorami miały charakter zakazanych porozumień cenowych, ponieważ zaskarżona decyzja stwierdzała zawarcie jednego porozumienia między wszystkimi wymienionymi w sprawie podmiotami. Przedmiotem odwołania jest decyzja o takiej treści, a nie decyzja stwierdzająca, że ZTS G. zawarł z poszczególnymi dystrybutorami zakazane porozumienia cenowe. Zdaniem Sądu Apelacyjnego samo podpisanie umowy dystrybucyjnej nie jest równoznaczne z udziałem w porozumieniu antykonkurencyjnym. Nie jest wykluczone, że ZTS G. stosował praktyki ograniczające konkurencję, ale nie stosował praktyki opisanej w decyzji RKR 32/2007.

Prezes Urzędu zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm., dalej jako ustawa) oraz art. 233 k.p.c.; art. 232 w związku z art. 382 k.p.c.; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 386 § 4 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Prezes Urzędu powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę

wykładni przepisów budzących wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Jako zagadnienie prawne Prezes Urzędu wskazał problem „czy warunkiem wystarczającym do stwierdzenia stosowania praktyki określonej w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy tj. zawarcia porozumienia ograniczającego konkurencję polegającego na pośrednim ustaleniu cen, jest wykazanie faktu zawarcia tego porozumienia poprzez dowody bezpośrednie w postaci aneksów do umów dystrybucyjnych, ustalających maksymalne rabaty do dalszej odsprzedaży towarów, czy też konieczne jest wykazanie zawarcia tego porozumienia innymi okolicznościami, jak np. wiedzą dystrybutorów o wysokości rabatów udzielonych innym dystrybutorom, wzajemnym kontrolowaniem stosowania maksymalnych rabatów określonych w umowach dystrybucyjnych?”.

Prezes Urzędu wskazał także na potrzebę wykładni przepisu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy w zakresie kryteriów, jakie należy stosować przy wykładni pojęcia porozumienia w kontekście zaistnienia porozumienia między przedsiębiorcą a dystrybutorami produkowanych lub sprzedawanych przez niego towarów oraz sposobu udowodnienia tego porozumienia. Prezes Urzędu zwrócił uwagę, że w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Apelacyjnego przyjęto, że zaistnienie porozumienia ograniczającego konkurencję pomiędzy przedsiębiorcą a jego dystrybutorami może nastąpić poprzez zawarcie umów dystrybucyjnych, aneksów lub uzgodnień określających wysokość cen odsprzedaży. Stanowisko wyrażone zaś w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku pozostaje w opozycji do dotychczasowej linii orzeczniczej, ponieważ Sąd Apelacyjny przyjął, że zawarcie przez ZTS G. z dystrybutorami wymienionymi w decyzji aneksów do umów dystrybucyjnych ustalających maksymalne rabaty do dalszej odsprzedaży nie stanowi porozumienia ograniczającego konkurencję w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy. Wyrok Sądu Apelacyjnego opiera się zaś na ustaleniach Sądu Okręgowego, zgodnie z którymi ZTS G. stosował wobec każdego z dystrybutorów indywidualną politykę cenową i zawierał z nimi równolegle umowy dwustronne bez informowania o treści tych umów pozostałych dystrybutorów.

Prezes Urzędu podnosi również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona rażącym naruszeniem art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy poprzez uznanie, że

zawarcie przez ZTS G. z dystrybutorami wymienionymi w decyzji aneksów do umów dystrybucyjnych, ustalających maksymalne rabaty do dalszej odsprzedaży, nie stanowi porozumienia ograniczającego konkurencję w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, mimo że okoliczność zawarcia tych aneksów jest bezsporna i została wykazana dowodami bezpośrednimi.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną Prezesa Urzędu wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna Prezesa Urzędu nie kwalifikuje się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został oparty na trzech przesłankach z art. 398⁹ § 1 k.p.c., to jest występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisu wywołującego rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), przy czym dla wszystkich przesłanek uwzględnianych przez Sąd Najwyższy na etapie przedsądu Prezes Urzędu powołał się na ten sam przepis: art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy. Z wniosku o przyjęcie skargi Prezesa Urzędu do rozpoznania wynika zatem, że wykładnia tego samego przepisu budzi wątpliwości interpretacyjne skutkujące powstaniem na tle niniejszej sprawy istotnego zagadnienia prawnego; przepis ten jest rozbieżnie interpretowany w orzecznictwie sądowym; a dodatkowo wyrok Sądu Apelacyjnego jest w ewidentny sposób sprzeczny z oczywistą, nie budzącą żadnych wątpliwości oraz jednoznaczną i utrwaloną wykładnią art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy. Taka ambisentencja uniemożliwia precyzyjne wyjaśnienie tych sprzeczności, przez co uniemożliwia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odnosząc się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego należy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której

mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy a istnieją rozbieżne poglądy w zakresie rozwiązania tego problemu, wynikające z odmiennej wykładni przepisu konstruującego to zagadnienie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2012 r., III SK 6/12 i cytowane tam orzecznictwo). Ponadto, pełnomocnik skarżącego ma obowiązek przedstawienia odpowiedniego wyводу zbliżonego do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 17/12 i cytowane tam orzecznictwo). Wywód ten powinien uwzględniać dotychczasowy dorobek orzecznictwa i doktryny, a także wskazywać w przekonujący sposób, za pomocą odpowiedniej argumentacji jurydycznej, preferowany przez powoda sposób rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego oraz wykazującego wadliwość odmiennego rozwiązania sformułowanego problemu, w szczególności przy wykorzystaniu zapatrywań prawnych wyrażonych przez Sąd drugiej instancji.

W uzasadnieniu wniosku Prezesa Urzędu o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie istotnego zagadnienia prawnego nie przedstawiono żadnego wyводу prawnego spełniającego choćby w minimalnym stopniu powyższe wymagania. Ograniczono się jedynie do przedstawienia problemu prawnego. Dodatkowo zdefiniowany w skardze Prezesa Urzędu problem prawny nie pozostaje w związku z treścią art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy, który to przepis ustanawia zakaz porozumień ograniczających konkurencję w odniesieniu do porozumień cenowych. Chybione jest formułowanie na tle tego przepisu zagadnienia prawnego dotyczącego środków dowodowych, za pomocą których organ antymonopolowy może wykazywać zawarcie porozumienia.

Skarga kasacyjna Prezesa Urzędu nie zasługuje także na przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na powołaną w niej potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Jak już wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, powołując się na tę przesłankę skarżący ma obowiązek określenia przepisów wymagających owej wykładni oraz wskazania poważnych wątpliwości

związanych ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 17/12 i cytowane tam orzecznictwo). Wątpliwości te (lub rozbieżności) należy opisać wskazując dodatkowo argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych. Dodatkowo należy przedstawić własną, odpowiednio uzasadnioną, propozycję interpretacji powołanych przepisów, a także wpływ tej wykładni na rozstrzygnięcie sprawy. Jednakże zasadniczą przesłanką, jaką należy wykazać w przypadku powołania się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. jest występowanie orzecznicznych lub doktrynalnych rozbieżności w wykładni przepisu, a nie w praktyce jego stosowania. Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi Prezesa Urzędu nie wynika, by w orzecznictwie Sądu Apelacyjnego ujawniła się rozbieżność w przedmiocie wykładni art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Brak również podstaw do uznania skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu za oczywiście zasadną. Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga od skarżącego sformułowania w uzasadnieniu wniosku odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność. Skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2012 r., III SK 34/11 i powołane tam orzecznictwo).

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej Prezesa Urzędu nie zawiera wyводу spełniającego powyższe wymogi. Prezes Urzędu poprzestał na sformułowaniu tezy o rażącym naruszeniu przez Sąd II instancji art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy.

Uznając, iż Prezes Urzędu nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego zostało z kolei oparte na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 4 w związku z § 13 ust. 3 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, z uwzględnieniem opłaty od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.